

**UCHWAŁA NR XLVIII/345/22
RADY GMINY ADAMÓW**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) i art. 4[1] ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, 218, 1700 i 2185) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855 i 2600) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok w brzmieniu załącznika Nr 1 do uchwały.

§ 2. Preliminarz wydatków do Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Bożena Babiuch

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2023 ROK

ROZDZIAŁ 1 WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok zwany dalej „Programem” określa lokalne działania w zakresie profilaktyki, a także minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu, narkotyków w zarówno w odniesieniu do pojedynczej osoby jak też społeczności lokalnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok jest wynikiem obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawą z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469). Program stanowi kontynuację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok. Przedstawione w Programie kierunki działań są zgodne z założeniami ustawodawcy wynikającymi z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Strategią integracji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Adamów na lata 2017-2023 (z perspektywą do 2030). Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w zakresie działalności wychowawczej i informacyjnej, ograniczenia dostępności alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobiegania następstwom nadużywania alkoholu i używania narkotyków a także ich usuwania oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z:

1. Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)
2. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)
3. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
4. Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 z późn. zm.)
5. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

ROZDZIAŁ 2

CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA ZJAWISKA

Do podjęcia efektywnych działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii niezbędna jest charakterystyka gminy i diagnoza zjawiska.

Analizując problemy społeczne występujące w Gminie Adamów na podstawie zapisów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika, iż największym problemem społecznym występującym w gminie jest bezrobocie a co z tym się wiąże migracja osób w wieku produkcyjnym. Na terenie gminy brak jest firm oraz zakładów pracy, które mogły zatrudniać osoby bezrobotne.

Kolejnym poważnym problemem dotyczącym całego społeczeństwa, jak i społeczności gminy jest starzenie się. 17% mieszkańców gminy to osoby powyżej 65 roku życia, a więc osoby w wieku poprodukcyjnym. Osoby starsze dotykają problemy związane z długotrwałą chorobą, nieporadnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawnością czy osamotnieniem, czyli wykluczeniem osób starszych z życia społeczności. Prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny przewiduje postępujący spadek liczby ludności. W przypadku gminy Adamów obliczenia własne wskazują, że w 2050 roku liczba ludności zmniejszy się o ok. 900 osób.

Następnym problemem dotyczącym mieszkańców gminy Adamów, a także rodzin i dzieci jest alkoholizm i często związana z nim przemoc w rodzinie. Problem alkoholizmu lub częstego nadużywania alkoholu jest przyczyną postępującego zaburzenia materialnego poszczególnych osób i rodzin, a w konsekwencji stanowi główną przyczynę ubiegania się i korzystania z pomocy społecznej.

Z zebranych informacji wynika, że alkoholu nadużywają zarówno kobiety jak i mężczyźni. Jednakże częściej problem ten dotyczy mężczyzn. W 2021 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy motywujące z 4 kobietami nadużywającymi alkoholu.

Osoby dotknięte chorobą alkoholową rzadko decydują się na leczenie dobrowolne w specjalistycznych placówkach odwykowych. Dlatego, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzają rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu i kierują tych, którzy nie są w stanie podjąć działań zmierzających do wyjścia z nałogu do terapeuty uzależnień, bądź też do Zamkniętych Oddziałów Lecznictwa Odwykowego. W 2021 r. odbyło się 12 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja przeprowadziła 2 rozmowy z członkami rodziny osoby mającej problem alkoholowy oraz 9 rozmów interwencyjno – motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu. Komisja wystąpiła także do Sądu Rejonowego w Łukowie z 3 wnioskami o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu.

Skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu przedstawiają poniższe dane:

1. Dane Komisariatu Policji w Adamowie

Komisariat Policji w Adamowie w 2021 r., na terenie gminy Adamów zatrzymał 4 osoby dorosłe, w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych.

2. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Adamowie w 2021 r. objął pomocą 70 rodzin. Ze względu na alkoholizm, jako przyczynę udzielenia pomocy, pomoc uzyskało 7 rodzin. Liczba ofiar przemocy wg „NIEBIESKIEJ KARTY” w 2021 r. to 16 rodzin, łącznie 40 osób.

3. Dane Punktu Konsultacyjnego w Adamowie

W punkcie konsultacyjnym udzielano pomocy psychospołecznej, terapeutycznej oraz pomocy na rzecz powrotu do społeczności osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. W 2021 r. z dyżurów wstępnego motywowania do podjęcia leczenia odwykowego dla osób z problemem alkoholowym skorzystało 17 osób z problemem alkoholowym i 4 osoby współzależnione. W sumie odbyło się 96 godzin dyżuru.

4. Dostępność alkoholu

Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Adamów, po uzyskaniu pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Uchwała Nr XXXIV/259/18 Rady Gminy Adamów z dnia 2 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem i w miejscu określa:

1. maksymalną liczbę 48 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, w tym:

- a) maksymalną liczbę 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo;
- b) maksymalną liczbę 13 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa;
- c) maksymalną liczbę 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

2. maksymalną liczbę 14 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, w tym:

- a) maksymalną liczbę 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo;
- b) maksymalną liczbę 4 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa;
- c) maksymalną liczbę 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

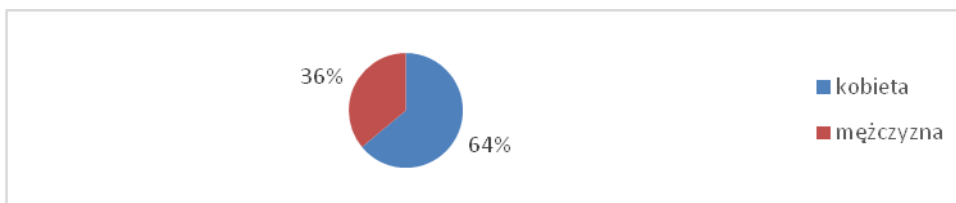
ROZDZIAŁ 3

PROBLEM UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU

Diagnoza problemów alkoholowych w Gminie Adamów

Na przełomie stycznia i lutego 2019 roku została przeprowadzona Diagnoza lokalnych problemów społecznych na terenie Gminy Adamów.

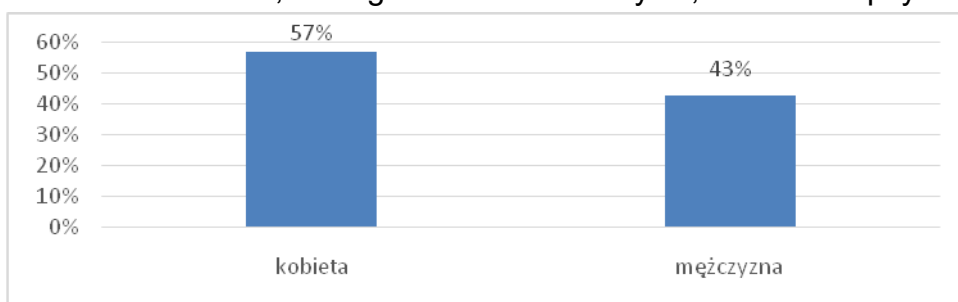
Na terenie gminy przeprowadzone zostało wśród jej dorosłych mieszkańców oraz młodzieży anonimowe badanie ankietowe (w formie elektronicznej oraz papierowej), w wyniku którego otrzymano 100 prawidłowo wypełnionych kwestionariuszy. Wśród ankietowanych znalazło się 64 % kobiet, i 36 % mężczyzn.

Wykres 1 Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku od 36 do 45 lat (27%). Kolejne 24% badanej grupy stanowiły osoby w wieku od 46 do 55 lat, osób w wieku od 26 do 35 lat, było 20%. Ankieterowanych w wieku do 25 lat stanowiło 16% ogółu. Natomiast w wieku od 56 do 66 lat było 11%, a powyżej 65 lat 2% osób.

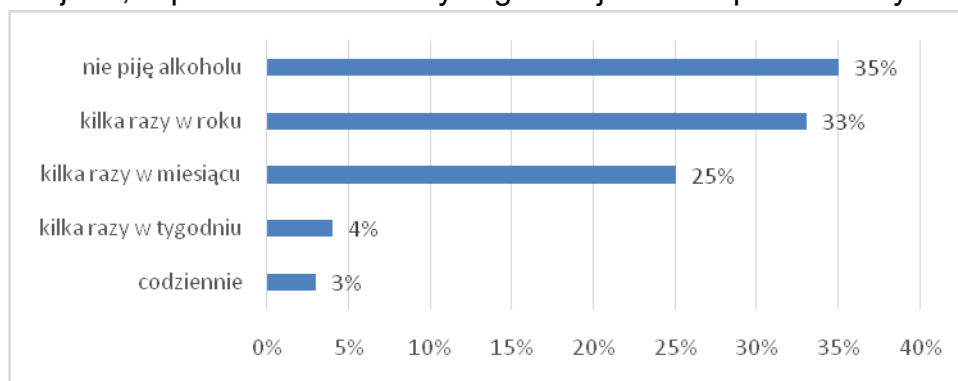
W badaniu diagnozującym problemy społeczne młodzieży w gminie Adamów wzięło udział 351 uczniów, z czego 57% to dziewczynki, a 43% chłopcy.

Wykres 2 Płeć.

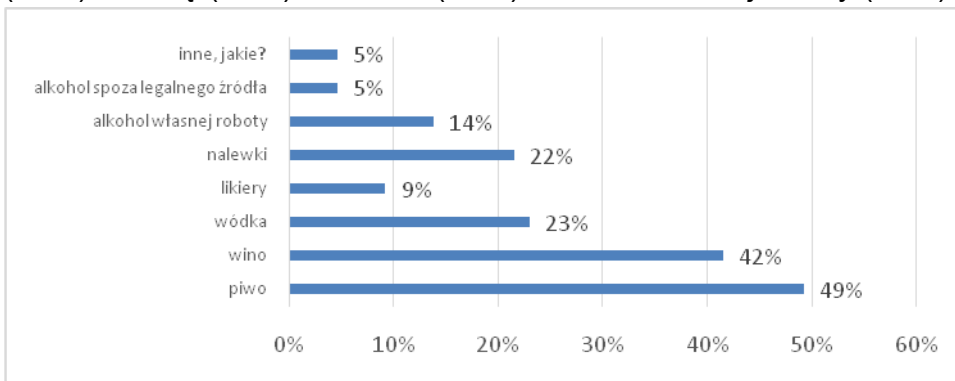
Najwięcej uczniów, którzy uczestniczyli w ankiecie było w przedziale wiekowym od 11 do 13 roku życia (41% dziewczynek oraz 44% chłopców).

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w gminie Adamów był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankieterowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankieterowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, iż 3% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, także 4% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 25% osób, zaś kilka razy w roku 33%. Należy zwrócić również uwagę, iż 35% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie jest dość powszechny lecz umiarkowany.

Wykres 3 Jak często spożywa Pan/i alkohol?.

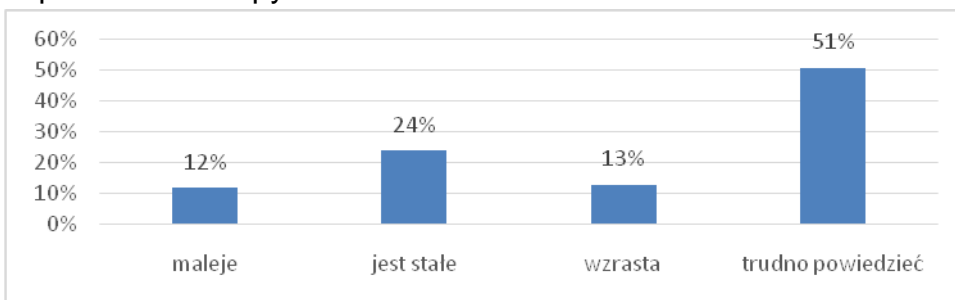
Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (59%), wino (42%), wódkę (23%), nalewki (22%), alkohol własnej roboty (14%), likiery (9%).

Wykres 4 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i alkohol?

Dodatkowo, 26% respondentów przyznało, iż jednorazowo wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, od 5 do 7 porcji wypija 22% osób. Natomiast aż 43% ankietowanych wybrało odpowiedź, że spożywa 1 do 2 porcji jednorazowo. Równo po 5% osób wypija jednorazowo 8-10 oraz 11-13 i więcej.

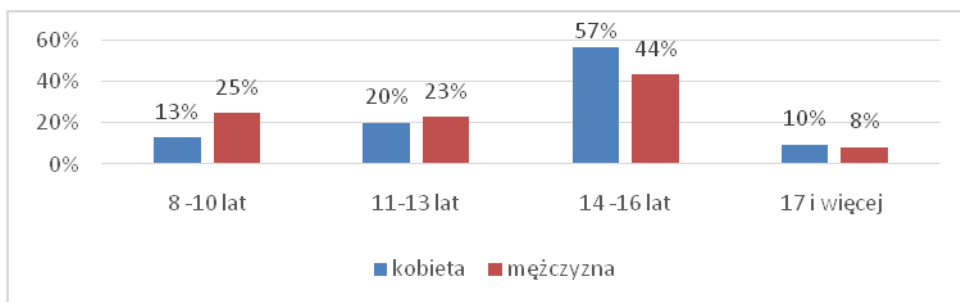
Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w gminie, to 13% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu wzrasta. 24% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu jest stałe, zaś 12%, że maleje. 51% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 5 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie?

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców gminy bez znaczenia na wiek, płeć czy status materialny. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów ze szkół z terenu gminy Adamów widać iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej. Częstotliwość sięgania po alkohol wzrasta wraz z wiekiem młodzieży. Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej 33% ich rówieśników pije alkohol, 36% jest nie pijącym, natomiast 31% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczyny w 26% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 33% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez ich rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Uczennice w 22% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 6 W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Ankietowani deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej. Takiej odpowiedzi udzieliło 25% chłopców oraz 20% dziewcząt oraz w czasie imprezy towarzyskiej (27% dziewczynek oraz 18% chłopców). 14% dziewczynek i 12% chłopców odpowiedziało, że spożywało alkohol pod nieobecność rodziców w domu. Miejsca, w których uczniowie spożywają najmniej alkoholu, to dyskoteka oraz wycieczka szkolna. Pozostali, którzy wybrali odpowiedź „inne, jakie?” najczęściej odpowiadali, że okazją do picia alkoholu był Sylwester lub wesele.

Z badań wynika również, że wielu uczniów pochodzi z rodzin, w których występuje problem alkoholowy. Niepokojącym jest również fakt, że rodzice często lekceważą sygnały świadczące o eksperymentowaniu z alkoholem przez swoje dzieci.

Nauczyciele pracujący w szkołach uczestniczą w szkoleniach, radach pedagogicznych na temat alkoholizmu, narkomanii i przemocy, są również odpowiedzialni za realizację programu profilaktycznego. Z uwagi na powyższe ważnym jest organizowanie narad i szkoleń, których celem jest wyposażenie nauczycieli w wiedzę i praktyczne umiejętności postępowania z uczniami, którzy mieli lub mają kontakt z alkoholem. W związku z tym, że zdarzają się przypadki nadużywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie i wciąż istnieje zagrożenie nadużywania alkoholu przez młodzież planujemy podjąć działania zmierzające do nierozprzestrzeniania się tego zjawiska. Cel ten zamierzamy osiągnąć poprzez wspólne, zmasowane i systemowe rozwiązania profilaktyczne a zwłaszcza dofinansowania imprez profilaktycznych, sportowych i pogadanek na ten temat. Tym samym pragniemy ukazać i podkreślić, że sport to dobry pomysł na profilaktykę, bo promuje uniwersalne ponadczasowe wartości. Daje możliwość rozwoju osobistego i poprawia sprawność fizyczną. Poprzez finansowanie różnego rodzaju imprez, wycieczek, spektakli chcemy uświadomić młodzieży, że zawsze mają wybór, jednak zanim sięgną po alkohol powinni dobrze się zastanowić, co jest dla nich najlepsze i najkorzystniejsze. Natomiast ukazanie sylwetek i osiągnięć znanych sportowców, trenerów, młodych ludzi nie tylko w Polsce, ale także z naszego terenu ma być dla nich dowodem, że idee, które się promuje są rzeczywiste, a stawiane cele możliwe do osiągnięcia.

Konieczne jest również sfinansowanie programów i przedstawień mających charakter profilaktyczny po to, aby:

- pogłębić wiedzę młodzieży na temat szkodliwości i używek,
- nauczyć młodych ludzi asertywności,
- pomóc dzieciom dokonywać właściwych wyborów,
- nauczyć pożądanych zachowań w sytuacjach trudnych i konfliktowych.

Narkomania i dopalacze

Narkomania to nałóg stałego używania narkotyków, z czasem całkowite uzależnienie się od nich; prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach – zwłaszcza w układzie nerwowym.

Substancje narkotyczne mają co najmniej trzy wspólne właściwości:

- wywołują uczucie błogostanu;
- powodują fizyczne i psychiczne uzależnienie się człowieka od środków narkotycznych, czego następstwem jest zjawisko głodu narkotycznego;
- zażywanie ich prowadzi do postępującej w dość szybkim tempie fizycznej, psychicznej i społecznej degradacji narkomana.

Odurzenie polega na doznawaniu pod wpływem środka odurzającego najczęściej przyjemnych wrażeń, znikają troski i kłopoty, ustępuje napięcie psychiczne, mijają obawy i lęki. Wszystko to razem składa się na uczucie błogostanu, któremu towarzyszy – w zależności od zażywanego środka – pobudzenie lub przyhamowanie aktywności. Kolejnym elementem jest zaburzenie świadomości w postaci halucynacji oraz wzrokowych i słuchowych omamów.

Uzależnienie powstaje po pewnym, zazwyczaj niezbyt długim okresie zażywania środków narkotycznych. Jest to wielkie pragnienie wprowadzenia się po raz kolejny w stan odurzenia, nazywane również psychiczną zależnością. Nieco później pojawia się znacznie głębsza zależność fizyczna. Polega ona na tym, że w miarę zażywania środków stają się one chemicznymi składnikami organizmu, wskutek czego komórki i tkanki przyzwyczajają się do nich tak, że narkotyk staje się konieczny do zachowania biochemicznej równowagi ustroju. Po wytworzeniu się zależności fizycznej, brak środków odurzających wywołuje głód narkotyczny, powodujący przymus systematycznego zażywania narkotyków i ciągłego zwiększania ich dawki.

Zjawisko narkomanii w gminie Adamów

W naszej gminie zjawisko narkomanii jest problemem marginalnym w sensie statystyk, jednakże bardzo ważnym w aspekcie szeroko rozumianej profilaktyki, ograniczenia podaży, jak również, ciągłości badań i monitoringu problemu szczególnie wśród młodzieży i dzieci. Przyczyny występowania narkomanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, są bardzo złożone i powinny być rozpatrywane indywidualnie.

Podczas ankiety uczniów szkół zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97% chłopców i 92% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Niepokojący jest fakt, iż pomimo dużego procentu młodych osób, które nie miały styczności z narkotykami, istnieje jednak niewielka ilość uczniów, którzy ten kontakt mieli (9% dziewczynek oraz 3% chłopców).

Problem ten na terenie naszej gminy jest systematycznie monitorowany przez Policję i pedagogów szkolnych.

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z KK „, przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody”. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna to znaczy, że jest zamierzonym działaniem, które ma na celu, kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły nie są równe, co oznacza, że jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza od sprawcy);
- narusza prawa i dobra osobiste, co oznacza, że sprawca wykorzystuje przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.);
- powoduje cierpienie i ból, to znaczy, że sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna – popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, duszenie itp.

Przemoc psychiczna – izolacja, groźby, ignorowanie, ośmieszanie, upokorzenie, wyzywanie.

Przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań seksualnych, gwałt.

Przemoc ekonomiczna – ograniczanie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zarobionych, zaoszczędzonych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy itp.

Zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Adamów

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Adamowie i Komisariat Policji w Adamowie realizują procedurę interwencji wobec przemocy domowej – „*NIEBIESKA KARTA*”. Od 25 stycznia 2012 r. działa w gminie zespół interdyscyplinarny zajmujący się problemem przemocy w rodzinie. Specjaliści różnych służb opracowują wspólnie plan pomocy i uruchamiają lokalny system wsparcia zarówno dla ofiar przemocy, jak i sprawców. Przemoc na terenie naszej gminy najczęściej powiązana jest z alkoholizmem.

Bardzo trudno jest określić zakres występowania skali zjawiska przemocy, gdyż jest ono powiązane z innymi patologiami społecznymi (alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem). Bariera do postawienia pełnej diagnozy sytuacji jest niska świadomość społeczna przejawów przemocy oraz niechęć środowiska do „wtrącania się” w sprawy rodzinne innych.

Niezbędna jest edukacja przedstawicieli w/w służb i stale wzmacnianie procedury „Niebieskiej karty”, tak aby stały się narzędziem efektywnym i powszechnie stosowanym. Konieczne jest przypomnienie, co to za procedura, jakie zadania mają poszczególne służby, co mają zrobić samodzielnie, a w jakich obszarach niezbędna jest współpraca na rzecz pomocy rodzinom, w których dochodzi do przemocy.

Przemoc w rodzinie, to wciąż temat tabu, dlatego jej ofiarom tak trudno otrzymać fachową pomoc. Również, dlatego powszechne jest przekonanie, że dane statystyczne daleko odbiegają od rzeczywistej liczby i skali pomocy. Ofiary przemocy w rodzinie mogą uzyskać fachową pomoc pod bezpłatnym numerem Niebieskiej Linii – organizacji, która pomaga ofiarom przemocy domowej.

Uzależnienie od Internetu i cyberprzemoc

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej

reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów.

W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)¹. Konieczne jest zatem sfinansowanie programów mających charakter profilaktyczny po to, aby pogłębić wiedzę młodzieży nt. uzależnienia od Internetu.

Hazard

Prawie 5% młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej gra na automatach o niskich wygranych. Gra na automatach stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie)². Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier³. Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki.

ROZDZIAŁ 4 CELE PROGRAMU

Cel strategiczny:

Celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

W oparciu o diagnozę w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii, na terenie gminy Adamów ustala się następujące główne cele i zadania Programu:

1. zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz innych zjawisk patologicznych, w tym eskalacji przemocy;
2. zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych, związanych z narkomanią i innych zjawisk patologicznych, w tym przeciwdziałanie przemocy;
3. wspomaganie merytoryczne i finansowe instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych, którzy swoim działaniem przyczyniają się do przeciwdziałania patologiom i kształtują pozytywne postawy społeczne;
4. promocja zdrowego stylu życia, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
5. wspieranie wychowawczej roli szkoły i rodziny;

¹ L. Kirwil L., Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II, SWPS, Warszawa 2011.

² P. Sobierajski, J. Szczepkowski, Postawy zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011

³ M. Griffiths M., Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania, GWP, Gdańsk 2004.

6. działania w zakresie rozpoznawania skali zjawiska narkomanii oraz uzależnień behawioralnych na terenie gminy.

ROZDZIAŁ 5 ZADANIA DO REALIZACJI

Program przewiduje następujące zadania do realizacji:

1. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w przypadkach określonych ustawą jak też występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
2. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym;
4. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
5. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w przypadkach określonych ustawą jak też występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

W ramach zadania pn. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w przypadkach określonych ustawą jak też występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego wykonuje się następujące działania:

1. lustracje punktów sprzedaży pod kątem realizacji zapisów ustawy zabraniającej reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa w zakresie zawartym w art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi,
2. monitorowanie ilości wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
3. monitorowanie zgodności usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi,
4. kontrola punktów sprzedaży i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim, jak również na kredyt i pod zastaw,
5. występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem alkoholu, jak również z nieprzestrzeganiem ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia a także kierowanie tych osób do poradni odwykowej, poradni psychologicznej odbywa się poprzez:

- a. informowanie zainteresowanych o możliwościach leczenia uzależnień;
- b. organizowanie pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych;
- c. prowadzenie oddziaływań motywujących do podjęcia terapii;
- d. udzielanie podstawowej pomocy psychologicznej osobom i rodzinom, w których występuje problem alkoholowy;
- e. informowanie o instytucjach, organizacjach i ruchach samopomocowych działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień;
- f. monitorowanie uczestnictwa w programach terapii uzależnienia i współuzależnienia osób korzystających z dofinansowania udziału ze środków przeznaczonych na realizację Programu;
- g. organizowanie i prowadzenie szkoleń oraz innych form doskonalenia przydatnych w pracy profilaktycznej dla osób uczestniczących w realizacji zadań określonych w Programie;
- h. prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego;
- i. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w tym kierowanie do opiniowania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz do sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- j. podejmowanie wspólnych działań służb i instytucji w zakresie stosowania procedury „Niebieskiej Karty”, a także współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej przez instytucje, organizacje pozarządowe oraz jednostki organizacyjne Gminy Adamów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych odbywa się m.in. poprzez:

1. realizację programów profilaktycznych zgodnych z przedstawionym Programem Profilaktyki Uzależnień oraz realizacja programów rekomendowanych;
2. realizację programów skierowanych do rodziców, opiekunów i nauczycieli dotyczących odpowiedniego podejścia do spożycia alkoholu, narkotyków, dopalaczy oraz innych używek przez dzieci i młodzież;
3. wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;

4. kierowanie dzieci i młodzieży między innymi z rodzin dysfunkcyjnych oraz wydolnych wychowawczo na wakacyjne i zimowe wyjazdy profilaktyczne, terapeutyczne, obozy sportowe oraz dofinansowanie letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży organizowanego w formie wycieczek kolonii, półkolonii, zielonych szkół;
5. promowanie zdrowego stylu życia – wsparcie finansowe instytucji, jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych w organizowaniu imprez sportowych, kulturalnych, sportowo-kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych;
6. dofinansowanie szkoleń w zakresie profilaktyki uzależnień, zapobiegania przemocy w rodzinie;
7. prowadzenie edukacji publicznej na temat szkodliwości wpływu alkoholu i narkotyków na organizm, jak również organizowanie działań informacyjno-edukacyjnych;
8. udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych promujących zdrowy styl życia jak i również dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia;
9. finansowanie szkoleń, warsztatów, itp. dla realizatorów wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r. w celu podniesienia kwalifikacji i profesjonalizmu świadczonych usług.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie odbywa się m.in. poprzez:

- a) prowadzenie punktu konsultacyjnego, w ramach którego będzie udzielana pomoc psychologiczna i terapeutyczna osobom uzależnionym i rodzinom z problemem alkoholowym.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Wspomaganie organizacji pozarządowych, instytucji i osób fizycznych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

ROZDZIAŁ 6

OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Adamów, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem alkoholowym oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu;
- udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu;
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Adamów.

ROZDZIAŁ 7 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. W budżecie gminy na realizację Programu przewidziana jest kwota wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Ze środków finansowych przewidzianych na realizację Programu finansowane są następujące zadania:
  1. zakup usług dla podmiotów prawnych lub osób fizycznych w ramach zadań Programu;
  2. zlecenie wykonywania opinii przez biegłych sądowych;
  3. szkolenia dla członków komisji, grup osób związanych z realizacją Programu;
  4. koszty obsługi komisji;
  5. zakup pomocy i materiałów edukacyjnych dla szkół w związku z realizowanym tam szkolnym programem profilaktyki uzależnień;
  6. dofinansowanie imprez kulturalnych, sportowych o tematyce profilaktycznej;
  7. dofinansowanie wyjazdów, kolonii, półkolonii, zielonych szkół dla dzieci m.in. z rodzin dysfunkcyjnych;
  8. współpraca z organizacjami pozarządowymi, sądami, prokuraturą,
  9. dofinansowanie instytucji, placówek oświatowych i gminnych jednostek organizacyjnych realizujących poszczególne elementy Programu;
  10. powierzanie lub wspieranie realizacji zadań przez jednostki organizacyjne gminy i organizacje pozarządowe w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom,
  11. finansowanie wynagrodzenia psychologa i terapeuty uzależnień,
  12. koszty opracowania diagnozy społecznej.
3. Realizacja celów i zadań programu w przypadku pojawienia się nowych potrzeb może być poddana modyfikacji.
4. Stały monitoring realizacji programu prowadzony jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Wysokość i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przewodniczący Komisji otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 800 złotych;
2. Członkowie Komisji za udział w posiedzeniach Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości 300 złotych.
3. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności na posiedzeniu, potwierdzona własnoręcznym podpisem.
4. W przypadku nieobecności członków komisji na posiedzeniu wynagrodzenie nie przysługuje.

ROZDZIAŁ 8 REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu są:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Placówki Oświatowe z terenu Gminy Adamów;
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Adamowie;
4. Zespół Interdyscyplinarny;
5. Komisariat Policji w Adamowie;
6. Inne podmioty, którym zlecane są do realizacji zadania programu.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XLVIII/345/22
 Rady Gminy Adamów
 z dnia 29 grudnia 2022 r.

**Preliminarz wydatków do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
 Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Lp.	Zadanie	Kwota
	Wydatki związane z działalnością Komisji	31 600,00
1.	a.zlecenie wykonywania opinii przez biegłych sądowych	3 100,00
	b.posiedzenia Komisji, szkolenia członków Komisji oraz grup związanych z realizacją Programu, wydatki związane z obsługą komisji	24 000,00
	c.szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych oraz kontrole punktów	1 500,00
	d.przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych	3 000,00
2.	Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	16 320,00
	a.praca psychologa	8 640,00
	b.praca terapeuty uzależnień	7 680,00
	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej przez instytucje, organizacje pozarządowe oraz jednostki organizacyjne Gminy Adamów	52 080,00
3.	a.realizacja programów profilaktycznych zgodnych z przedstawionym Programem Profilaktyki Uzależnień oraz realizacja programów rekomendowanych przez PARPA; b.realizacja programów skierowanych do rodziców, opiekunów i nauczycieli dotyczących odpowiedniego podejścia do spożycia alkoholu, narkotyków, dopalaczy oraz innych używek przez dzieci i młodzież; c.wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, wakacyjnych i zimowych wyjazdów, obozów sportowych, terapeutycznych, dofinansowanie kolonii, półkolonii oraz zielonych szkół również imprez sportowych, sportowo-kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych. d.zakup materiałów profilaktycznych e.udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach promujących zdrowy styl życia – rekomendowanych przez PARPA	52 080,00
RAZEM		100 000,00